

OKRĘGOWA
KOMISJA
EGZAMINACYJNA
w KRAKOWIE

**PRÓBNY EGZAMIN MATURALNY
Z JĘZYKA POLSKIEGO**

WRZESIEŃ 2001

Arkusze egzaminacyjne I, II

POZIOM PODSTAWOWY

JĘZYK POLSKI

**MODEL ODPOWIEDZI
I SCHEMAT OCENIANIA**

ZASADY PRYZNAWANIA PUNKTÓW

ARKUSZ I

Zdający może uzyskać maksymalnie 70 punktów, które przyznajemy według następujących zasad:

Rozwinięcie tematu

1. Ocenianie rozwinięcia tematu rozpoczynamy od uważnej lektury kryteriów.
2. Rozwinięcie tematu oceniamy, śledząc realizację poszczególnych kryteriów. Na lewym marginesie pracy zapisujemy spełnione kryterium, posługując się jego numerem (np. 1a), 4b) itp. w przypadku tematu 1 oraz A1a), A4e) [przez A rozumiemy analizę fragmentu] Z1, Z5a) [przez Z rozumiemy związek z ideą utworu] w przypadku tematu 2).
3. Aby uzyskać maksymalną liczbę punktów, zdający musi spełnić 15 spośród wymienionych kryteriów (nie musi zrealizować każdego kryterium; nie może uzyskać więcej niż 30 punktów, nawet, gdy zaznaczymy spełnienie więcej niż 15 kryteriów).
4. Za każde spełnione kryterium przyznajemy 2 punkty (obowiązuje skala 0-2, nie wolno przyznać częściowego 1 punktu).
5. Należy pamiętać, że model nie narzuca porządku wypowiedzi zdającego.
6. Oczekujemy wypowiedzeń o treści synonimicznej, nie identycznej do podanej w modelu. Zdający nie musi cytować, mimo że w modelu znajdują się cytaty.

Kompozycja i styl

1. Oceniamy na podstawie kryteriów na 5 lub 3 lub 1 punkt. Nie możemy przyznać innej liczby punktów niż wskazane.
2. Błędy stylistyczne popełnione przez zdającego zaznaczamy na prawym marginesie pracy.
3. Błędów nie liczymy!

Język

1. Oceniamy na podstawie kryteriów na 26 lub 20 lub 14 lub 8 lub 2 punkty. Nie możemy przyznać innej liczby punktów niż wskazane.
2. Błędy językowe popełnione przez zdającego zaznaczamy na prawym marginesie pracy.
3. Błędów nie liczymy!

Szczególne walory pracy

1. Punkty za szczególne walory przyznajemy wtedy, gdy w pracy odnajdujemy stwierdzenia i wnioski zgodne z ideą tematu, a nie zawarte w modelu oceniania lub gdy zadanie posiada szczególne walory stylistyczne i kompozycyjne (np. eseistyczne).
2. Punkty za szczególne walory przyznajemy wtedy, gdy [potrafimy je umotywić].
3. Przyznajemy po 2 punkty za walor (nie wolno przyznawać 1, ani 3 punktów).
4. Gdy nie odnajdujemy w zdaniu szczególnych walorów zdający nie uzyskuje punktów.

Zarówno za rozwinięcie tematu, jak i za kompozycję, styl i język zdający może otrzymać 0 punktów.

Temat 1: Zaprezentuj renesansową koncepcję Boga i świata - odwołując się do znanych Ci pieśni Jana Kochanowskiego i dokonując interpretacji *Hymnu (Czego chcesz od nas, Panie, ...)*.

I. ROZWINIĘCIE TEMATU (można przyznać maksymalnie 30 punktów, za spełnienie kryterium przyznajemy 2 punkty, za jego niespełnienie 0 punktów; nie przyznajemy punktów częściowych)

Renesans – określenie cech kulturowych epoki (w kontekście zagadnienia):

1. Renesansowa filozofia:

- a) neoplatonizm (połączenie idei Platona z filozofią chrześcijańską); idea miłości (w relacji: Bóg – człowiek); Istota Najwyższa, czyli Bóg (inne określenia Boga w świetle tej filozofii to: Wielki Demiurg, Wielki Architekt Świata) – stworzył świat z miłości do człowieka (wystarczy wskazać jeden element) 2 pkt.
- b) świat i przyroda są konstrukcjami idealnymi, harmonijnymi, urządzonymi z rozmysłem w taki sposób, aby wszystko w nich miało swój cel i miejsce 2 pkt.
- c) naturalny, ustalony przez Boga – Stwórcę, porządek i ład w przyrodzie powinien istnieć w każdym człowieku 2 pkt.
- d) Bóg obdarza człowieka władzą nad światem, a jedynym zadaniem rodzaju ludzkiego jest mądre gospodarowanie na ziemi, tak aby przynosiła ona plon (w ten właśnie sposób człowiek oddaje cześć Bogu) 2 pkt.

2. Renesansowa estetyka klasycyzmu:

- a) wzorowanie się na sztuce antycznej (greckiej i rzymskiej), która najlepiej oddawała harmonię natury 2 pkt.
- b) ściśle określony kanon piękna (piękno jest jedyne i obiektywne, ma wynikać z prostoty, a nie z zawłości) 2 pkt.
- c) naśladownictwo natury – mimesis 2 pkt.
- d) harmonia, ład, równowaga, statyczność, prostota i przejrzystość konstrukcji, perspektywa linearna, proporcjonalność (tzw. boskie proporcje), rozwiązania oparte na geometrii (wystarczy wskazać jeden element) 2 pkt.
- e) renesansowe toposy i motywy, np.: topos genezyjski, topos rajskiego ogrodu, motyw arkadyjski, motyw pan kalii, motyw artystowski (wystarczy wskazać jeden element) 2 pkt.

Koncepcja świata i Boga w pieśniach Jana Kochanowskiego:

3. Świat

- a) jest harmonijny i piękny, jest odbiciem boskiej doskonałości i dobroci, rządzi się też prawami moralnymi, które wspierają i ugruntowują optymistyczny światopogląd 2 pkt.
- b) ład i naturalny porządek świata stanowi gwarancję w świecie spraw ludzkich, nienaruszalności i niezmienności raz ustanowionego porządku moralnego i społecznego (Pieśń II „Serce roście ...”, Pieśń IX, „Nie porzucaj nadzieje”) 2 pkt.
- c) mityczna Arkadia („Pieśń świętojańska o Sobótce”) 2 pkt.

4. Bóg

- a) Twórca, Artysta, Wielki Budowniczy, Architekt Świata 2 pkt.
- b) trwa wiecznie i jest wszechobecny, tworzy przedmioty i prawa (daje człowiekowi życie i władzę nad światem), budzi zachwyt i podziw 2 pkt.
- c) otacza człowieka opieką (Pieśń XIV) 2 pkt.
- d) wywyższył człowieka ponad inne stworzenia, dając mu rozum i mowę (Pieśń XIX) 2 pkt.
- e) tajemniczy, niezbadane są Jego wyroki, może wpływać niczym Fortuna na zmienność ludzkiego losu (Pieśń IX, Pieśń XIV) 2 pkt.

Analiza i interpretacja Hymnu (*Czego chcesz od nas, Panie, ...*)

5. Analiza tekstu wiersza

- a) wyodrębnienie podmiotu lirycznego i adresata wypowiedzi poetyckiej 2 pkt.
- b) rozpoznanie nawiązań do tradycji psalmicznej (pytania, w których pojawia się ja – wyznawca i ty – Bóg) 2 pkt.
- c) wyszczególnienie cech gatunkowych utworu: monologiczność, zwroty apostroficzne, adresat - bóg lub heros (obiekt kultu, czci, wiary), modlitewny charakter, podniosły, wysoki ton wypowiedzi, melodyjność wynikająca ze swoistej konstrukcji wersyfikacyjnej (budowa stroficzna o stałym układzie wersów, wyrazista rytmizacja, paralelizmy składniowe i leksykalne), umożliwiającej interpretację muzyczną (wystarczy wskazać dwa elementy) 2 pkt.
- d) określenie typu liryki: zaliczenie utworu do liryki apelu (inwokacyjnej) 2 pkt.
- e) wskazanie środków artystycznego wyrazu (wystarczy wskazać dwa elementy) 2 pkt.

6. Interpretacja wiersza

- a) podmiot liryczny zwraca się do Boga, wysławiając Go w imieniu całej zbiorowości – deklaracja wiary, miłości i przywiązania 2 pkt.
- b) Bóg jest stwórcą i panem kosmosu – w trzeciej i czwartej zwrotce poeta opisuje akt tworzenia świata znany z Księgi Rodzaju (motyw genezyjski) 2 pkt.
- c) świat uczynił Bóg nieustannie owocującym ogrodem (obraz rajskiego ogrodu sprzed grzechu pierworodnego), w którym wszystko żyje i rozmnaża się (zwrotki piąta i szósta – topos Edenu) 2 pkt.
- d) z woli Boga świat został uporządkowany i panuje w nim nieskażona grzechem harmonia (gr. pan kalós kagathos = wszech – dobry i piękny) 2 pkt.
- e) Bóg jest gwarantem ładu ustanowionego na początku, jest wszechobecny przez swoją dobroć 2 pkt.
- f) Bóg – Artysta nie tylko stworzył świat, ale również uczynił go pięknym. Z pierwotnej i beładnej materii chaosu (wg Platona) Bóg ukształtował dzieło piękne, a przez to doskonałe 2 pkt.

Wnioski:

- 7. Hymn skierowany do Boga jako humanistyczna pochwała piękna świata, podziękowanie za dzieło stworzenia świata i człowieka; Bóg kieruje sprawami świata i obdarza człowieka dobrodziejstwami, którym nie masz miary; są one wieczne jak układ natury, za pośrednictwem której część „hojnych darów” bożych spływa na człowieka; wiara w istnienie boskiej opatrności, która konstytuuje i utwierdza ład kosmosu i ład ziemskiego świata (wystarczy wskazać jeden element). 2 pkt.

8. Hymn Kochanowskiego można uznać za manifest renesansowego optymizmu, ponieważ harmonia i piękno świata są odbiciem boskiej doskonałości; ustanowiony przez Boga porządek stworzenia potwierdza wartość człowieka i przynosi mu szczęście; podmiot liryczny wyraża przekonanie, że „dobroć (boska) nigdy nie ustanie”; podmiot liryczny wierzy w możliwości poznawcze człowieka - rozumem można przeniknąć i ogarnąć prawa nadane przez Boga naturze (wystarczy wskazać jeden element). 2 pkt.

UWAGA: model nie narzuca porządku wypowiedzi zdającego.

II. KOMPOZYCJA (maksymalnie 5 punktów, nie przyznajemy punktów częściowych)

- podporządkowana zamysłowi interpretacyjnemu, funkcjonalnemu wobec tematu, spójna wewnętrznie, przejrzysta i logiczna; pełna konsekwencja w układzie graficznym 5 pkt.
- uporządkowana według przyjętego kryterium, spójna; graficzne wyodrębnienie głównych części 3 pkt.
- wskazująca na podjęcie próby porządkowania myśli, na ogół spójna 1 pkt

III. STYL (maksymalnie 5 punktów, nie przyznajemy punktów częściowych)

- jasny, żywy, swobodny, zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi; urozmaicona leksyka 5 pkt.
- zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, na ogół jasny; wystarczająca leksyka 3 pkt.
- na ogół komunikatywny, dopuszczalne schematy językowe 1 pkt

IV. JĘZYK (maksymalnie 26 punktów, nie przyznajemy punktów częściowych)

- poprawna, urozmaicona składnia i frazeologia, zgodna z normą fleksja i ortografia, rzadko pojawiające się błędy interpunkcyjne 26 pkt.
- poprawna, urozmaicona składnia i frazeologia, zgodna z normą fleksja, sporadycznie pojawiające się błędy ortograficzne i interpunkcyjne 20 pkt.
- w większości poprawna składnia i frazeologia, zgodna z normą fleksja, nieliczne usterki leksykalne oraz nieliczne błędy ortograficzne i interpunkcyjne 14 pkt.
- wypowiedź komunikatywna, mimo że schematyczna składnia, stosunkowo nieliczne błędy fleksyjne, leksykalne i frazeologiczne oraz błędy ortograficzne i interpunkcyjne 8 pkt.
- schematyczna składnia; liczne błędy składniowe fleksyjne i leksykalne oraz ortograficzne i interpunkcyjne (przy zachowaniu komunikatywności wypowiedzi) 2 pkt.

V. SZCZEGÓLNE WALORY PRACY (4-2-0 punktów)

Temat 2: W kontekście załączonego fragmentu „Ludzi bezdomnych” Stefana Żeromskiego i całej powieści rozważ, na czym polega istota „bezdomności” w przypadku Judyma i innych bohaterów utworu.

I. ROZWINIĘCIE TEMATU (można przyznać maksymalnie 30 punktów, za spełnienie kryterium przyznajemy 2 punkty, za jego niespełnienie 0 punktów; nie przyznajemy punktów cząstkowych)

Analiza i interpretacja fragmentu

1. Bohaterowie sceny:

- a) Tomasz Judym – lekarz idealista, którego celem jest służba najuboższym 2 pkt.
- b) Joasia Podborska – zakochana w Judymie, spragniona miłości i rodzinnego domu 2 pkt.

2. Postępowanie bohatera:

- a) odrzucenie miłości Joasi na rzecz służby społecznej („Nie mogę mieć [...] żony, ani jednej rzeczy, którą bym przycisnął do serca z miłością [...]”) 2 pkt.
- b) imperatyw moralny Judyma: podjąć walkę ze złem i wyrzec się szczęścia osobistego („Muszę wyrzec się szczęścia. Muszę być sam jeden.”) 2 pkt.
- c) problem odpowiedzialności lekarza przed społeczeństwem („ja jestem za to wszystko odpowiedzialny”, „Jeżeli tego nie zrobię ja, lekarz, to któż to uczyni?”) 2 pkt.
- d) obowiązek spłaty długu zaciągniętego wobec własnej klasy społecznej („Otrzymałem wszystko, co potrzeba... Muszę to oddać, com wziął. Ten dług przeklęty...”) 2 pkt.

3. „Bezdomność” Judyma (sens dosłowny i metaforyczny):

- a) niemożność przystania na zło świata 2 pkt.
- b) wyrzeczenie się uroków życia rodzinnego 2 pkt.
- c) niemożność przystania na zło świata 2 pkt.

4. Cechy Judyma:

- a) zbuntowany przeciw złu świata 2 pkt.
- b) bezkompromisowy 2 pkt.
- c) wewnętrznie rozdarty (bohater tragiczny) 2 pkt.
- d) wrażliwy na krzywdę ludzką 2 pkt.
- e) samotny bojownik poświęcający się dla ogółu 2 pkt.
- f) postawa altruistyczna 2 pkt.

Związek fragmentu z ideą utworu

- 1. Wyjaśnienie terminu „bezdomność” z odwołaniem do tytułu powieści 2 pkt.
- 2. Judym jako synteza bohatera romantycznego (niezgoda na rzeczywistość) i pozytywistycznego (kult nauki i pracy) – „romantyczny organicznik” 2 pkt.
- 3. Judym nigdy nie miał prawdziwego domu (w przeciwieństwie do Joasi) i nie rozumie, co traci 2 pkt.
- 4. Judym jest „bezdomny” w sensie środowiskowym, nie czuje się dobrze ani w kręgu proletariatu (kontakty z bratem), ani w kręgu inteligencji (środowisko lekarzy), ani sfer wyższych 2 pkt.
- 5. „Bezdomność” innych bohaterów powieści:
  - a) Joasia Podborska: wykorzeniona z własnej klasy, spragniona domu rodzinnego, odtrącona przez Judyma, skazana na dalszą tułaczkę po cudzych domach 2 pkt.
  - b) Wiktor Judym: ze względu na socjalistyczne poglądy zmuszony do opuszczenia kraju 2 pkt.

- c) Wacław Podborski: działacz rewolucyjny i niepodległościowy, zesłany na Sybir; tam umiera 2 pkt.
- d) Les-Leszczykowski: uciekający z Polski przed represjami po upadku powstania styczniowego 2 pkt.
- e) Korzecki: dekadent, wrażliwy na krzywdę ludzką, bez miejsca w życiu; popełnia samobójstwo 2 pkt.
- f) proletariat miejski (wiejski) – bezdomność jako straszne warunki życia („tu ludzie w trzydziestym roku życia umierają, bo już są starcami. Dzieci ich – to idioci”) 2 pkt.
6. Bezdomność to dla Żeromskiego problem społeczny – powieść ukazuje problemy w sposób realny, jednak propozycja rozwiązania jest utopijna 2 pkt.
7. Interpretacja tytułu powieści 2 pkt.
8. Wniosek 1: „Bezdomność” bohaterów powieści Żeromskiego ma znaczenie metaforyczne: wszystkich ich łączy niezgoda na zastany świat, dlatego odrzucają życiową stabilizację na rzecz walki ze złem świata 2 pkt.
9. Wniosek 2: Człowiek bezdomny (w każdym z podanych znaczeń) jest nieszczęśliwy 2 pkt.

UWAGA: model nie narzuca porządku wypowiedzi zdającego.

II. KOMPOZYCJA (maksymalnie 5 punktów, nie przyznajemy punktów częściowych)

- podporządkowana zamysłowi interpretacyjnemu, funkcjonalnemu wobec tematu, spójna wewnętrznie, przejrzysta i logiczna; pełna konsekwencja w układzie graficznym 5 pkt.
- uporządkowana według przyjętego kryterium, spójna; graficzne wyodrębnienie głównych części 3 pkt.
- wskazująca na podjęcie próby porządkowania myśli, na ogół spójna 1 pkt.

III. STYL (maksymalnie 5 punktów, nie przyznajemy punktów częściowych)

- jasny, żywy, swobodny, zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi; urozmaicona leksyka 5 pkt.
- zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, na ogół jasny; wystarczająca leksyka 3 pkt.
- na ogół komunikatywny, dopuszczalne schematy językowe 1 pkt.

IV. JĘZYK (maksymalnie 26 punktów, nie przyznajemy punktów częściowych)

- poprawna, urozmaicona składnia i frazeologia, zgodna z normą fleksja i ortografia, rzadko pojawiające się błędy interpunkcyjne 26 pkt.
- poprawna, urozmaicona składnia i frazeologia, zgodna z normą fleksja, sporadycznie pojawiające się błędy ortograficzne i interpunkcyjne 20 pkt.
- w większości poprawna składnia i frazeologia, zgodna z normą fleksja, nieliczne usterki leksykalne oraz nieliczne błędy ortograficzne i interpunkcyjne 14 pkt.
- wypowiedź komunikatywna, mimo że schematyczna składnia, stosunkowo nieliczne błędy fleksyjne, leksykalne i frazeologiczne oraz błędy ortograficzne i interpunkcyjne 8 pkt.
- schematyczna składnia; liczne błędy składniowe fleksyjne i leksykalne oraz ortograficzne i interpunkcyjne (przy zachowaniu komunikatywności wypowiedzi) 2 pkt.

V. SZCZEGÓLNE WALORY PRACY (4-2-0 punktów)

ARKUSZ II

Kierujemy się wytycznymi zawartymi w kryteriach oceniania poszczególnych zadań. Zdający może otrzymać maksymalnie 30 punktów.

Na ocenę nie wpływają błędy językowe popełnione przez zdającego.

Zadania sprawdzające rozumienie czytanego tekstu *Świat i zaświaty*.

Model zawiera przewidywane odpowiedzi. Odpowiedzi ucznia mogą przybierać różną formę językowo-stylistyczną, ale ich sens musi być synonimiczny wobec modelu. Oceniając pracę ucznia, należy stosować punktację zawartą w modelu.

Uwaga: Nie należy przyznawać połówek punktów. Za brak odpowiedzi lub odpowiedzi błędne nie przyznaje się punktów.

Zadanie 1

punktacja 0 – 2

Spodziewamy się dwóch możliwych odpowiedzi. Albo uczeń odpowie, że wspomnienie filozofa hiszpańskiego jest anegdotą, która ma za zadanie uatrakcyjnić wstęp do tekstu poświęconego śmierci, albo że autor przywołał to wspomnienie, by zwrócić uwagę na wspólność doświadczenia, jakim jest rozmyślanie ludzi nad własną śmiercią.

Przyznajemy dwa punkty za odpowiedź poprawną merytorycznie i sformułowaną w jednym, poprawnie zbudowanym zdaniu. Jeżeli odpowiedź przekracza długość jednego zdania lub jest to zdanie zbudowane niepoprawnie, przyznajemy jeden punkt.

Zadanie 2

punktacja 0 – 2

Stwierdzenie: „Oczywistość śmierci czyni z nas istoty myślące” sugeruje, że tylko człowiek, który uświadomi sobie fakt własnej śmiertelności, jest duchowo dojrzały.

Przyznajemy dwa punkty za odpowiedź poprawną merytorycznie i sformułowaną w jednym, poprawnie zbudowanym zdaniu. Jeżeli odpowiedź przekracza długość jednego zdania lub jest to zdanie zbudowane niepoprawnie, przyznajemy jeden punkt.

Zadanie 3

punktacja 0 – 2

Wspólnym tematem trzech arcydzieł literatury europejskiej jest dążenie do rozwiązania zagadki śmierci, tego, co następuje po niej.

Przyznajemy dwa punkty za odpowiedź poprawną merytorycznie i sformułowaną w jednym, poprawnie zbudowanym zdaniu. Jeżeli odpowiedź przekracza długość jednego zdania lub jest to zdanie zbudowane niepoprawnie, przyznajemy jeden punkt.

Zadanie 4

punktacja 0 – 2

Celem przywołania mitu o Demeter i Persefonie jest chęć podkreślenia faktu, że już w myśleniu mitycznym ważne miejsce zajmowała refleksja o odradzaniu się życia po śmierci.

Przyznajemy dwa punkty za odpowiedź poprawną merytorycznie i sformułowaną w jednym, poprawnie zbudowanym zdaniu. Jeżeli odpowiedź przekracza długość jednego zdania lub jest to zdanie zbudowane niepoprawnie, przyznajemy jeden punkt.

Zadanie 5

punktacja 0 – 2

Prawidłowa jest odpowiedź b.

Nie przyznajemy punktów cząstkowych.

Zadanie 6

punktacja 0 – 2

Chodzi o określenia: „kosmiczna katastrofa” – „sytuacja wolności”.

Nie przyznajemy punktów cząstkowych.

Zadanie 7

punktacja 0 – 2

Gnostycy zostali nazwani „groźnymi konkurentami młodego chrześcijaństwa”, ponieważ odrzucili główne idee chrześcijańskie: człowieczeństwo Chrystusa, wartość Jego śmierci na krzyżu i zmartwychwstanie.

Przyznajemy dwa punkty za odpowiedź poprawną merytorycznie i sformułowaną w jednym, poprawnie zbudowanym zdaniu. Jeżeli odpowiedź przekracza długość jednego zdania lub jest to zdanie zbudowane niepoprawnie, przyznajemy jeden punkt.

Zadanie 8

punktacja 0 – 1

Prawidłowa jest odpowiedź c.

Zadanie 9

punktacja 0 – 2

Przykłady: zmartwychwstanie boga nieśmiertelności – Attisa, odradzanie się z popiołów Feniksa, zmartwychwstanie Dionizosa (i wyprowadzenie z piekła Ariadny).

Przyznajemy dwa punkty za podanie trzech przykładów. Jeżeli uczeń poda dwa – przyznajemy jeden punkt. Za podanie jednego przykładu nie przyznajemy punktów.

Zadanie 10

punktacja 0 – 2

„Błąkanie się między sjestą a trwogą” oznacza, że boimy się śmierci a jednocześnie myśl o niej próbujemy zagłuszyć choćby poprzez ucieczkę w nierzeczywistość telewizyjnych reklam.

Przyznajemy dwa punkty za odpowiedź poprawną merytorycznie i sformułowaną w jednym, poprawnie zbudowanym zdaniu. Jeżeli odpowiedź przekracza długość jednego zdania lub jest to zdanie zbudowane niepoprawnie, przyznajemy jeden punkt.

Zadanie 11

punktacja 0 – 3

Pamiętaj, że im szybciej uświadomimy sobie fakt własnej śmiertelności, tym mądrzej i dojrzej będziemy mogli patrzeć na nasze życie. Nie lekceważ faktu, że „być” jest ważniejsze niż „mieć”.

Przyznajemy trzy punkty za odpowiedź poprawną merytorycznie, sformułowaną w dwóch lub trzech poprawnie zbudowanych zdaniach, wynikającą z całego tekstu, z użyciem impresywnej funkcji języka. Jeżeli zdania zbudowane są poprawnie, ale odpowiedź została sformułowana tylko na podstawie ostatniego akapitu, przyznajemy dwa punkty. Jeżeli wymóg formalnej poprawności nie został spełniony, przyznajemy jeden punkt.

Zadanie 12

punktacja 0 – 1

Chodzi o określenie: „pośmiertne przestrzenie”.

Zadanie 13

punktacja 0 – 1

Prawidłowa jest odpowiedź a.

Zadanie 14

punktacja 0 – 2

Uznajemy dwie możliwości: podanie słowa „dlatego” lub „mądrość”. Zdający podaje tylko jedno słowo. W innym wypadku uznajemy pierwszy z podanych przykładów. Nie przyznajemy punktów cząstkowych.

Zadanie 15

punktacja 0 – 3

Autor wciąga czytelnika w tok swoich rozważań poprzez konsekwentne używanie w całym tekście czasowników i zaimków w 1 os. l. mn., np. „skazujemy”, „zagłuszamy”, „nas”, „my” itd. Przyznajemy trzy punkty za odpowiedź poprawną merytorycznie, sformułowaną w jednym, poprawnie zbudowanym zdaniu, zawierającą przynajmniej dwa przykłady z tekstu. Jeżeli odpowiedź przekracza długość jednego zdania lub jest to zdanie zbudowane niepoprawnie, przyznajemy dwa punkty. Jeżeli w odpowiedzi zabraknie przykładów, przyznajemy dwa punkty.

Zadanie 16

punktacja 0 – 1

Prawidłowa jest odpowiedź b.